

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/407/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2213210377
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Klepancová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2213210377.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Klepancovej a členiek senátu JUDr. Evy Barcajovej a JUDr. Evy Behranovej v právnej veci navrhovateľa: Home Credit Slovakia a.s., Piešťany, Teplická 7434/147, IČO : 36 234 176, zastúpený spoločnosťou Advokátska kancelária ERASMUS LEGAL, s.r.o., Justičná 9, 811 07 Bratislava, IČO: 36789615 proti odporcovi: F. D., nar. XX.XX.XXXX, W. T. XXX/X, XXX XX A. I., o zaplatenie 1.548,98 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 14C/39/2013 - 76 zo dňa 23. augusta 2013 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zastavil konanie v časti kapitalizovaného úroku z omeškania vo výške 37,43 eura, vo zvyšku návrh zamietol a nepriznal náhrada trov konania. Súčasne určil, že ustanovenie úverových zmluvných podmienok navrhovateľa v Hlave 7 § 6 - „V prípade vzniku akejkoľvek skutočností uvedených pod písm. a, b, c, § 3 tejto Hlavy, ak je jej dôsledkom vznik povinnosti klienta uhradiť spoločnosti celý poskytnutý úver, je klient povinný uhradiť spoločnosti súčasne s úverom aj zmluvnú pokutu vo výške ušlého úroku, čiže čiastku, na ktorú by spoločnosti vznikol z titulu úveru nárok, ak by bol úver riadne splácaný v dohodnutých splátkach.“ - je ako neprijateľná podmienka neplatná. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že mal preukázané, že navrhovateľ poskytol žalovanému spotrebiteľský úver vo výške 1.991,64 eura, pričom odporca ku dňu podania návrhu na súd už navrhovateľovi zaplatil spolu 2.343,85 eura. V úverovej zmluve nie je z dohodnutý úrok navrhovateľ ho teda nemôže nárokovať od odporcu . Odporca jednotlivé splátky úveru uhrádzal riadne a včas, nedostal sa do omeškania, preto navrhovateľ nemá nárok ani na úroky z omeškania. Tiež mu nevznikol nárok na zmluvnú pokutu vo výške ušlého úroku (čiastky, na ktorú by spoločnosti vznikol z titulu úveru nárok, ak by bol úver riadne splácaný v dohodnutých splátkach), jednak preto, lebo nebolo preukázané porušenie zmluvných povinností na strane odporcu a tiež preto, lebo takéto dojednanie zmluvnej pokuty vo všeobecných obchodných podmienkach navrhovateľa je absolútne neplatné. Ide o tzv. typovú zmluvu, napísanú drobným až nečitateľným písmom, teda zmluva vrátane všeobecných obchodných podmienok boli vopred pripravené navrhovateľom bez účasti druhej strany - spotrebiteľa, pričom konkrétny spotrebiteľ nemal právo zásadným spôsobom do nej zasahovať, prípadne meniť jej podmienky. Nejde teda o podmienky individuálne dojednané. Dôvodom ich absolútnej neplatnosti je rozpor s dobrými mravmi, absencia písomnej formy a neprijateľnosť. Dohodu účastníkov o zmluvnej pokute nemožno akceptovať ako súčasť všeobecných podmienok. Zmluvná pokuta musí mať pre svoju platnosť písomnú formu, preto jej obsiahnutie vo všeobecných podmienkach nemožno akceptovať z hľadiska jej vážnosti a dôležitosti. Okrem toho ustanovenia týkajúce sa zmluvnej pokuty sú tzv. typové,

ich obsah určuje výlučne len dodávateľ, ktorý tieto podmienky formuluje a spotrebiteľ ich obsah meniť nemôže. Takéto konanie dodávateľa je v rozpore s dobrými mravmi a v rozpore s obchodnými zvyklosťami. Právne svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil použitím ustanovení § 492, § 497 Obchodného zákonníka, § 2, § 3 ods. 1 a § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (v ďalšom texte „zákon o spotrebiteľských úveroch“) § 37 ods. 1, 39, § 40 ods. 1, § 52 a nasl., § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 153 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (v ďalšom texte „O.s.p.“). O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p., keď odporca mal v konaní plný úspech, náhradu trov konania si však neuplatnil.

Rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti, v časti určenia, že predmetné ustanovenie je neprijateľnou podmienkou a voči výroku o náhrade trov konania napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd zmenil odvolaním napadnuté rozhodnutie tak, že návrhu vyhovie v celom rozsahu alebo zruší napadnuté rozhodnutie a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že sa mu postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nepreskúmateľnosť rozhodnutia), súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že úverovou zmluvou bol odporcovi poskytnutý úver vo výške 60.000,- Sk (1.991,64 eura) a konečná výška úveru bola dohodnutá v bode 38 úverovej zmluvy na 119.940,- Sk (3.981,28 eura), to znamená, že odplata za úver (t.j. úrok z úveru) bola dohodnutá na 59.940,- Sk (1.989,84 eura, t.j. rozdiel medzi uvedenou sumou v bode 38 úverovej zmluvy a poskytnutým úverom). Odporca vlastným slobodným, vážnym a zrozumiteľným prejavom svojej vôle - podpisom úverovej zmluvy prejavil súhlas s vyššie uvedenými podmienkami, pretože bolo v jeho záujme získať finančné prostriedky vo výške 1.991,64 eura, poskytnutie ktorých bolo predmetom úverovej zmluvy. Navrhovateľ poukázal na skutočnosť, že podľa právnej úpravy spotrebiteľských úverov v čase uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy (04.10.2007) údaj o výške úrokovej sadzby v zmluvách o spotrebiteľskom úvere nebol povinnou obsahovou náležitosťou spotrebiteľskej úverovej zmluvy. Navrhovateľ bol povinný v úverovej zmluve uviesť (okrem ostatných náležitostí) „cenu“ poskytnutej služby a ročnú percentuálnu mieru nákladov. Predmetná úverová zmluva tieto náležitosti obsahuje, a preto nemôže byť poskytnutý úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov, ako vyhodnotil prvostupňový súd. Úverová zmluva teda spĺňa všetky zákonom stanovené náležitosti tak, aby mohol byť poskytnutý úver považovaný za úver s úrokmi a poplatkami. Navrhovateľ ďalej namietal, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav pokiaľ ide o obligatórne náležitosti úverovej zmluvy podľa zákona o spotrebiteľských úveroch a následne takto zistený skutkový stav nesprávne právne posúdil, pretože nepoužil správne ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Je pritom potrebné venovať pozornosť tomu, či z celkového obsahu zmluvného dojednania je možné zistiť zákonom vyžadované údaje a neuchyľovať sa k prílišnému formalizmu pri výklade obsahu týchto zmlúv. Predmetná úverová zmluva napriek tomu, že je zmluvou spotrebiteľskou, na ktorú sa vzťahuje špeciálna právna úprava, je zmluvou podľa Obchodného zákonníka. Podľa ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka „zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.“ Podstatnými náležitosťami úverovej zmluvy je teda poskytnutie peňažných prostriedkov zo strany navrhovateľa a vrátenie úveru spolu s úrokmi. V zmysle ustanovenia § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka „časť obsahu zmluvy možno určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe alebo k návrhu priložené.“ Z citovanej právnej úpravy tak vyplýva, že k zmluve priložené všeobecné obchodné podmienky tvoria so zmluvou jeden celok, a preto nemôžu byť materiálne ani formálne oddeľované od zmluvy. Odporca nesplácal dohodnuté splátky riadne a včas. Na základe navrhovateľovi neznámych dôvodov v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že „Tiež bolo preukázané, že žalovaný jednotlivé splátky úveru uhradil riadne a včas, nedostal sa do omeškania, preto žalobca nemá nárok ani na úroky z omeškania.“ Uvedené však súd ďalej nerozvíja vo svojom odôvodnení a neuvádza, na základe akých dôkazov dospel k uvedenému záveru, keď dôkazy predložené navrhovateľom preukazujú pravý opak. Navrhovateľ má za to, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odporca sa dostal do omeškania so splácaním dohodnutých splátok poskytnutého úveru, a to s odkazom na predložený splátkový kalendár napríklad so splátkou č. 35 splatnou dňa 12.09.2010 (neuhradená do dnešného dňa

v časti 40,10 eura) a so splátkami č 36-40 (neuhradené v celom rozsahu). Navrhovateľ poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 115/03, z 3. júla 2003: „Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces“. V tejto spojitosti upozornil aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 78/05, zo 16. marca 2005, podľa ktorého: „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.“ Súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil nárok na ušlý úrok ako zmluvnú pokutu v pravom slova zmysle, pričom ustanovenie, ktoré v úverových podmienkach pojednáva o uvedenom nároku určil za neprijateľnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K tomuto posúdeniu navrhovateľ uviedol, že k splatnosti úveru došlo v danom prípade predčasne z dôvodu porušenia ustanovení úverovej zmluvy a úverových podmienok zo strany odporcu. Je zrejmé, že aj keď došlo k zosplateniu úveru, úverový vzťah v danom prípade trvá aj naďalej. Finančné prostriedky boli v tomto prípade už poskytnuté a porušením zmluvných dojednaní došlo len k predčasnému nárokovaniu si príslušnej nesplatennej časti úveru spolu s úrokom z úveru, na ktorý by mal navrhovateľ - veriteľ nárok v prípade riadneho a včasného plnenia splátok úveru (ušlý úrok). Uvedený nárok je teda potrebné správne chápať predovšetkým ako „ušlý úrok“ a nie ako zmluvnú pokutu v pravom slova zmysle, t.j. sankciu za porušenie zmluvnej povinnosti, nakoľko uvedený nárok nie je sankčným nárokom (nemá sankčnú povahu charakteristickú pre inštitút zmluvnej pokuty). Za neprijateľné nemožno považovať podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určite jasne a zrozumiteľne. V danom prípade je konečná výška úveru, z ktorej jasne a zrozumiteľne vyplýva, koľko dlžník nakoniec za úver „zaplatí“, uvedená na prednej strane zmluvy (bod 38) hrubším písmom tak, aby ju spotrebiteľ pri podpise zmluvy nemohol prehliadnuť a bola tak pre neho zrozumiteľná ešte pred tým, ako s veriteľom, teda navrhovateľom, vstúpil do úverového zmluvného vzťahu. Je teda nesporné, že výška úroku z úveru dohodnutá medzi účastníkmi v danom prípade nepredstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ sa domáhal aj priznania náhrady trov konania (za tri úkony právnych služieb) zamietnutej napadnutým rozhodnutím a tiež náhrady trov odvolacieho konania.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Poukázal na skutočnosť, že ide o vzťah medzi podnikateľom a spotrebiteľom, založený prostredníctvom predtlačenej typovej zmluvy, súčasťou ktorej boli aj obchodné podmienky. Zmluva nebola individuálne dojednaná. Závery súdu prvého stupňa o právnej povahe úverových podmienok sú presvedčivé a správne. Súd prvého stupňa postupoval správne aj vtedy, keď povinnosť uvedenú v hlavne 7 § 6 úverových podmienok, nakoniec vyhodnotenú ako neprijateľnú podmienku, posúdil ako zmluvnú pokutu, predovšetkým so zreteľom na sankčný charakter tohto dojednania. Úvahy navrhovateľa v odvolaní o správnosti jeho postupu pri zakotvení zmluvnej pokuty len do obchodných podmienok je kontraproduktívne, najmä so zreteľom na to, že to bol sám navrhovateľ, ktorý v ním vypracovanej textácii zmluvy prvý krát použil formuláciu „zmluvná pokuta“. Takto dojednaná zmluvná pokuta nie je v obchodnoprávných vzťahoch obvyklá, skôr má zabezpečiť nadštandardnú výhodu pre navrhovateľa a likvidáciu ekonomickej existencie odporcu. To všetko za situácie, že i keď menej disciplinovane, ale uhradil približne 2/3 celkovej, konečnej výšky úveru. Nedá sa nespomenúť, že v úverovej zmluve chýba dojednanie o úroku, pritom v hlavne 7 § 6 obchodných podmienok sám navrhovateľ požaduje ušlý úrok. Úroky patria veriteľovi do vrátenia úveru a pri omeškaní majú nastúpiť úroky z omeškania. Konečná výška úveru je vo výške 119.940,- Sk (3.981,27 eura), pričom suma úveru bola 1.991,64 eura, ide teda o bezmála stopercentné navýšenie. Z tohto pohľadu súd prvého stupňa rozhodol správne, keď návrh zamietol, nakoľko ide o nároky navrhovateľa uplatnené minimálne v rozpore s dobrými mravmi, sledujúc aj ekonomické znemožnenie dlžníka.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201, 204 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 202 O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z.).

Odvolací súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, nakoľko vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejedná sa o konanie, v ktorom by súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a <. bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde ani o konanie vo veciach porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem.

Podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie nároku navrhovateľa voči odporcovi na zaplatenie úrokov a poplatkov, keď súd prvého stupňa vyhodnotil úver, dojednaný účastníkmi zmluvou o úvere, za bezúročný a bez poplatkov v dôsledku absentovania zákonných náležitostí. Predmetom odvolacieho konania vymedzeným odvolacími dôvodmi navrhovateľa teda bolo vyriešiť otázku, či predmetná zmluva o úvere obsahuje zákonom predpísané náležitosti v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy (04.10.2007). V konaní pritom nebolo sporné, že medzi účastníkmi bola dňa 04.10.2007 uzavretá úverová zmluva, ktorá je svojím charakterom zmluvou spotrebiteľskou a spravuje sa normami práva Slovenskej republiky slúžiacimi na ochranu spotrebiteľa, medzi inými i zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

V zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 v čase uzavretia zmluvy účinného zákona o spotrebiteľských úveroch zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná.

Podľa ods. 2 písm. a) citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť.

Podľa ods. 5 citovaného zákona od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

V zmysle ustanovenia § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom.

Z obsahu preskúmaného spisu odvolací súd zistil, že v úverovej zmluve uzavretej medzi účastníkmi dňa 04.10.2007 je uvedená výška úveru 60.000,- Sk (1.991,64 eura), mesačná splátka 1.999,- Sk (66,35 eura), počet splátok 60 a konečná výška úveru 119.940,- Sk (3.981,28 eura). Posúdiac vyššie uvedený obsah zmluvy za použitia výkladu v zmysle citovaného ustanovenia § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka podľa citovaného ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch, odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvého stupňa, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje úroky a poplatky, navrhovateľ teda nie je oprávnený domáhať sa ich. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že je nepostačujúce ak je možné odplatu za poskytnutý úver vypočítať

ako rozdiel medzi výškou poskytnutého úveru a konečnou výškou úveru. Správne teda súd prvého stupňa uzavrel, že navrhovateľ bol oprávnený domáhať sa len istiny vo výške poskytnutého úveru. Z z priloženého splátkového kalendára vyplýva, že odporca uhradil celkovo sumu 2.343,8545 eura, nakoľko úver bol poskytnutý vo výške 1.991,63 eura, je zrejmé že odporca navrhovateľovi úver splatil v celej výške. K úrokom z omeškania, ktorých sa navrhovateľ k domáhal z istiny 1.548,98 eura od 16.05.2013 odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené dodáva, že ako vyplýva zo splátkového kalendára, k uvedenému dátumu bola istina úveru splatená a iné poplatky, s platením ktorých by prípadne odporca bol v omeškaní, navrhovateľ požadovať nemôže. S poukazom na uvedené je preto irelevantné posúdenie ušlého úroku súdom prvého stupňa ako zmluvnej pokuty. Odvolací súd poukazuje aj na správnosť dôvodov súdu prvého stupňa týkajúcich sa vyhlásenia neprijateľnej podmienky a na tieto sa odvoláva.

Súd prvého stupňa vo veci riadne zistil skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a vec posúdil správne aj po právnej stránke.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny, a to aj v časti trov konania potvrdil.

V odvolacom konaní bol v plnom rozsahu úspešný odporca v dôsledku čoho mu v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, neboli mu preto odvolacím súdom priznané.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.